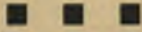

הפרקליטה שהגנה על מאות נאשמים פלסטיניים פונה אל עיזאת נפסו

לעיזאת, השלום והברכה

הפעם הגיעה תשובה האומרת לאקונית, תלונתך נבדקה באופן יסודי ביותר, ונמצאה משוללת כל יסוד. אתה יודע עכשיו את פשר הבדיקה. בזכותך, אני שים רבים יותר יודעים בעת את פשרה.

אבל אנשים לומדים לאט. כראי לך לדרפף בעתונים של 20 השנים האחרונות. כמה עצומות נכתבו ונחתמו בירי מעטים. שהוירו: "זכויות האדם אינן ניתנות לחלוקה", "הריכוז לא יעזור בקו הירוק", "הרגלים שהוקנו ברמאללה כוחם יפה גם לחיפה". **הכל שלמדת אמת זו על גוסף, ובמחיר בזה.** אני משוכנעת כי ענייך יגרום לאותה קפיצה תודעתית אצל מי שעשרים שנה לא לימדום זאת, והם דורשים עכשיו כי חקירות יתנהלו כחוק.

הצרה היא שלא רק אני משוכנעת. שותפים לי בכך אנשי-שבי ומערכות אחרות, המעוניינים להנציח את המצב הקיים. הם יושבים בעת על המדוכה ומתכננים כיצד לשוות מיסגרת חוקית לאי-חוקיות. חוק הוא, לפעמים, דבר פונקציונאלי מאוד. לא מן הנמנע — והלוואי שאתכדה! — כי במהרה יתהוו ניסוחים מלומדים, שיפיעו כשחור על גבי לבן כחוק לכל דבר, וייאמר בהם כי חקירה הנוגעת לביטחון המדינה תהיה חוקית לחלוטין גם אם ישתמשו בה בלחצים, באיומים, בהכאות, בהשי

שלא יתנפחו שוב. הוא הוטח כנגד הקיר, ירקו לתוך פיו ועל עיניו, והשמע לו קול של אשה כרי שיאמין שאשתו עצורה, והגרוע מכל —

העובדה כי מנעו ממנו ביקורי עורך-דין ומישפחה כבר איננה משנה. רופא-הכלא ורופא בית-חולים בירושלים טיפלו בפגיעותיו; שופט ראה אותו פגוע — ראיות אובייקטיביות. את התלונה הראשונה והמקיפה שלחתי לאחראי השב"כ, לפרקליטות הצבאית וליועץ המישפטי באחד באוגוסט 1985, ודרשתי חקירה. שלחתי תזכורות רבות.

התאמין? עד היום לא טרח מי מהם להשיב, ולוא במילה!

אמנסיטי אינטרנשיונל הוא אירגון מכובד בהחלט. אירגון שגם שילטונות-ישראל חייבים להתחשב בו, ולהתערבותו יש מישקל רב. אחרי בדיקה קפדנית אימץ אמנסיטי את ענייני של פלסטיני מגורש, עדנאן ע'אנם. הוא התלונן כי הוכה ועונה, והיה על סף המוות באגף-שב"כ בכלא-עזה.

שופט צבאי ראה אותו פגוע וממוטט ורשם רוח מפיו; מכיוון

שמחתי מאוּד שזוכית והשתחררת. בעיניי קרה כמעט נס. קשר-השתיקה, שנבקע בו חריץ בפרשת אוטובוס 300, נסדק בפרשה שלך. כבר אנו שומעים אנשי שב"כ המודים שלא היה כל דבר חריג בחקירה, שומעים פרקליטים שלא שאלו יותר מדי שאלות, ואולי הם ובתי-המישפט לקו בעצימת-עיניים.

מאחר שנפער אותו פער כמעט, כדאי לנצל את ההזדמנות ולחדור קצת יותר פנימה, לתוככי ממלכת-השתיקה. בממלכה זו ניתן להילחם רק בצעקות רמות, חשיפה ממשית ואמירת האמת כקול גדול.

האמת הראשונה, עיזאת, היא, שבתוך האופל היית ברימול במידה מרובה.

המכות, ההשפלות והיריקות, שהיו מנת-חלקך, הן פרפראות קבועות בחקירתו של כל פלסטיני, כמעט. אם אותו פלסטיני, הנחקר בידי השב"כ, עובר מבלי להישבר במהלך ההקדמה — שלגביך הייתה החקירה כולה — צמיה לו מנה נוספת, ועוד אחת אפיים.

ברימול אתה שלא הביאו בפועל את אשתך או אמן והשפילו אותן בנוכחותך, ולא הראו אותך להן כשבור ונכלם. ברימול אתה שבעמך שעוית-עלי-גביר-שעות בהמתנה לחקירה עמדת ללא שק מסריח חוסס-אוויר-אזור על ראשך; ברימול אתה שלא חנקו אותך, עד שביקשת נפשו למות; ולא יצאת מהחקירה חבול בגופך, ולא איכרת שפיות-ידעתך; ירקו על פניך ולא ירקו לתוך פיך; ולא התבקשת להיות כלב, לנבוח או לנעור; גם לא שישו בך משתפי-

„האמת היא, עיזאת,

שבתוך האופל היית

ברימול במידה מרובה!"

פעולה; ואילו נחקרת לפני עידן ממשלת-כגין (כן, כגין) אולי לא היו נחסכות ממך גם מכות-חשמל.

לא דמיון פרוע. עובדות מתועדות, שאין להן דורש. אמת נוספת שהיית להיאמר: לדאבני אינני מחדשת לך הר-בה. החידוש הוא בכך שהפעם הרבים אירעו לך.

הן אתה עצמך היית בדרום-לבנון, ומה שלא ראית — שמעת, ומה שלא שמעת — ידעת. פעלך הארוך בדרום-לבנון, יש להנחת, סלל את הדרך למלחמה. ובהיותך בכלא לא נזקקת לדמיון רב כדי לדעת את מוראות בית-האריזה וזוועות אנצאר ומחשבי כלא אליהים.

בגרותו של צד"ל לא ביישה את ינקותו, ואתה הן הכרת אותו היטב. מה זה אומר לך היום?

כולם אומרים עכשיו, "טחנות-הצדק טוחנות לאט, אבל בביטחון" אינני יכולה להצטרף לאמירה. הן טחנו לאט במיקרהו של יצחק מרדכי. הן טחנו הרבה יותר לאט, אך בביטחון, במיקרה שלך. הן אינן טוחנות לאט, הן אינן טוחנות כלל במיקרהם של פלסטינים רבים.

ככל שאני משתדלת, אינני יכולה שלא לחשוב כי אלמלא נפגע יצחק מרדכי — ישראלי, אישי-צבא בכיר — היה השב"כ נשאר חסין. לא די היה, לצערי, ברציחתם של חוטפי-האוטובוס, על אף חשיפת הפר-שה, כדי לפגוע בליכך בשב"כ.

גם ההתלהבות הראשונית מתוצאות עירעורך, כהצטננה, משי-אירה אותי צינית, אינני יכולה שלא לזכור כי אינך ערבי, ואתה אישי-צבא לא-יוטה, ואתה כן לעדה אהודה שרוצים ביקרה, וזכית בעורכידין שהם מעולים ומנוסים, וכיחוד — שהם עצם מעצמו של המימסד הצבאי והמדיני כאחד. כל הגורמים הללו, הרבה יותר מאשר רדיפת הצדק הצרופי, הביאו להוצאת צידקתך לאור וזיעועו את המערכת.

יש מהנרס החי ברמאללה. גם הוא עבר את מישעול החקירה, אלא שעזמו היה צורך להרחיק לכת הרבה יותר, מכיוון שלא הורה כלל. חאלד רלאישה נעצר במאי 1985, ונחקר עליידי 12 חוקרי-השב"כ. הוא הורעב, מנעו ממנו שינה, שמו עליו כסא וישבו בו, חנקו אותו, היכו באשכיו. הוא עבר סידרה ארוכה של מיקלחות קרות, נפצע והתנפת, הובא לטיפול רפואי, ושבו ופגעו בו, התעלף, הוכה במקל על כפות רגליו, ורגליו הושמו ברלי של קרה, כדי

ציון צמיה, העולם הזה

ש„הלשין" לפני השופט על מעניו, הוכה כפליים, וחור נפער בגולגלתו.

רופא כלא-אשקלון, שאליו הועבר, רשם רוח כוזב, מאחר ואין מרדקים במצבו הגופני של עצור באגף-השב"כ. מאוחר יותר אולץ חובשי-הכלא לכתוב רוח אמיתי על הפגיעות.

בינואר 1986 דרשתי מכל גוף אפשרי חקירת העניין הזה. אליי לא הגיעה כל תשובה. בינואר 1987 נוסח הסבר כוזב על פניו, כדי להשתיק את אירגון אמנסיטי. במאי 1987 הואילו לשלוח לי העתק ממנו.

„אמנסיטי" דוחה את ההסבר בבליתיאמין לחלוטין. עדיין נדרשת חקירה של ממש. התקייים?

„אצלך טחנות-הצדק

טחנו לאט. אצל

אחרים לא טחנו כלל!"

ואולי עדיפים מיקרים ללא-חקירה כלל על פני מיקרהו של ג'מאל עכדי-אל-חמיה אל-חאג'י, יליד 1966, ממחנה-הפליטים בלאטה בשכם. הוא הוטבל במיקלחות קרות, הוכה, דרכו עליו, הטיחו ראשו בחלון עד שנשבר החלון ומצחו נפתח. על שתי זרועותיו כובו סיגריות טיים בווערות, וכן הלאה.

„האם תחדל מערכת

השיפוט לרחוש אמון

מוחלט לחוקרי השב"כ?"

פלות, בשקרים, כמניעת שינה, בהשמצות וכו'. מכות ועינויי-גוף לא יתירו בכתובים. לגביהם תמיד אפשר יהיה לומר „ברשות ובסמכות", ואולי לקבל חנינה.

חיקוק כזה יפתור את ההתלבטות הנובעת כיום מפסקדייך בעירעור. בית-המישפט העליון הרי החליט כי גם חקירת-שב"כ חייבת להתנהל לפי הכללים של חקירה מיטרתית. חוק כזה יגבר על החלטת בית-המישפט העליון, ויישר את ההדורים.

בעיקבות מישפטך נשאלתי רבות אם נראה לי שמערכת-השיפוט תחדל כעת מלרחוש אמון בלתי-מסוייג להצהרות אנשי שב"כ. יתכן ושאלה זו התעוררה גם אצלך.

תשובתי פסימית ביותר, והיא מושפעת מ-15 שנות הופעה בבתי-המישפט צבאיים, שבהם כמעט ללא-יוצא-א-מין-הכלל הנאשם משקר בתארו את חקי-רתו, ואנשי השב"כ לכל היותר — גם בסתירותיהם הגסות ביותר — „אינם מדייקים".

אני מאמינה כי אופי החקירות איננו זר למעורבים במערכת הצבאית, ושופטים בכלל זה.

ךמכאן ולהבא?

השב"כ נפגע קשות, והוא זקוק לשיקום תרמיתו ואמינותו. מה קל וזול יותר מאשר לשקמו בשורת החלטות בבתי-המישפט הצבאיים (ברובם אין אף ערכאת-עירעור) ששיכווהו לימי-זוהרו ויקבעו בהחלטות מנומקות כי כל מעשיו כדין? אפשרות זו נשמעת נוראה, והיא אומנם אפשרות נוראה.

אך לעומת תחושתם של רבים וטובים, כי פני הדברים כעת לא יהיו כבראשונה, מלווה אותי תחושה ברורה ומדאיגה — כי מי מהפלסטינים שינסה לתרגם את הישגך לערכית ולעשות בהם שימוש בהלך שבו הוא נתון, שם נפשו בכפו.

עיזאת, הרשה לי לשאול אותך: איפה אתה עומד כיום?

האם מאבקך הקשה, הבלתי-אפשרי כמעט, בא אל סופו בהישגים אלה שהשגת? או שמא למדת לדעת כי ניתן וצריך לחולל שינוי, וששורשי הבעיה הם ברחק מעבר לעיזאת נפסו, לעדתו הצירקסית, לכבודו האישי ולטוהר השב"כ?

האם נזכה לראות את שימך מפרה את אותן מודעות שהזכרת? שלך.